

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **I.**, bytom B.B. zastúpenej Mgr. Monikou Martonovou, advokátkou, so sídlom v Bratislave, Vajnorská č. 8/A, proti odporcovi **I.**, bytom B.B. zastúpenému spoločnosťou JUDr. Milan Ficek, advokát s.r.o., so sídlom v Bratislave, Žilinská č.14, **o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 50 C 41/2010, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. novembra 2013, sp. zn. 9 Co 404/2013 v spojení s doplňujúcim rozsudkom zo 17. júla 2014, sp. zn. 9 Co 404/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke trovy konania vo výške 69,91 Eur k rukám právnej zástupkyne navrhovateľky do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II čiastočným rozsudkom z 1. augusta 2012, č. k. 50 C 41/2010 - 140 rozviedol manželstvo účastníkov konania. Ďalej rozhodol, že o úprave práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva rozhodne v konečnom rozhodnutí. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22. septembra 2012.

Okresný súd Bratislava II rozsudkom (konečným) zo 6. marca 2013, č. k. 50 C 41/2010–212 maloleté deti S., narodeného X. maloletého A., narodeného X. na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti matky, s tým, že zastupovať a spravovať majetok oboch maloletých detí budú obaja rodičia spoločne. Odporcu zaviazal počnúc dňom právoplatnosti výroku o rozvode manželstva prispievať na výživu maloletého S. sumou 400,- Eur mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky a na tvorbu

úspor sumou 50,- Eur mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred na účet, ktorý matka oznámi súdu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporcu ďalej zaviazal počnúc dňom právoplatnosti výroku o rozvode manželstva prispievať na výživu maloletého A. sumou 400,- Eur mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky a na tvorbu úspor sumou 50,- Eur mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred na účet, ktorý matka oznámi súdu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zročné výživné (za čas od 22. septembra 2012 do 6. marca 2013) na maloletého S. a na maloletého A. vo výške 4.944,18 Eur zaviazal odporcu uhradiť matke do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň rozhodol, že otec má právo sa stretávať s maloletým S. a maloletým A. bez obmedzenia. Rozhodol tiež, že cestou Daňového úradu Bratislava bude navrhovateľke a odporcovi vrátená každému suma 19,12 Eur po právoplatnosti rozsudku. Účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že manželstvo účastníkov konania si prestalo plniť svoju úlohu. Vzťahy medzi účastníkmi konania zostali napäté aj po rozvode manželstva. Pri rozhodovaní o zverení detí do osobnej starostlivosti niektorého z rodičov vychádzal zo znaleckého posudku, z ktorého vyplynulo vyjadrenie detí zostať v osobnej starostlivosti matky. Znalec konštatoval, deti sú už po psychickej stránke natoľko vyspelé, že je možné považovať za dostatočne stále a vyzreté ich vyjadrenie. Na tom vyjadrení zotrvali maloletí aj pri svojom vyjadrení pred súdom. Súd preto zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky aj s prihliadnutím na to, že po emocionálnej stránke je lepšie vybavená na potreby oboch detí a je aj v záujme maloletých, aby mali lepšie zorganizované svoje pracovné povinnosti. Pri rozhodnutí o styku skonštatoval, že naviazanosť detí na otca a ich veková schopnosť sú dôvodom preto, aby deti trávili čas s otcom na základe vzájomnej dohody a nie striktným stanovením dní a časovým ohraničeným týchto dní. O výške výživného súd rozhodoval v súlade s § 62 a § 63 Zákona o rodine, keď zistil, že matka má netto príjem 1.471,67 Eur a otec 2.322,13 Eur mesačne. O tvorbe úspor rozhodol z dôvodu, že majetkové pomery otca to dovoľujú. O zročnom výživnom rozhodoval za čas od právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva do rozhodnutia o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom. Zároveň v dôvodoch rozsudku uviedol, že podľa § 164 O.s.p., že pri vyhlásení rozsudku uviedol sumu 2.119,97 Eur, ktorá však nezodpovedá prepočtu, preto túto zrejmu nesprávnosť upravil na sumu 4.944,18 Eur.

Okresný súd Bratislava II opravným uznesením z 28. mája 2013, č. k. 50 C 41/2010–215 opravil piaty výrok rozsudku tak, že tento má správne znieť „Zročné výživné (za čas od 22.09.2012 do 06.03.2013) na mal. S. Fana, nar. X. a mal. A.

Fana, nar. X. vo výške 4.944,18 Eur je otec povinný uhradiť matke do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie odporcu rozsudkom zo 14. novembra 2013, sp. zn. 9 Co 404/2013 rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením z 28. mája 2013, č. k. 50 C 41/2010–2015 v napadnutej časti týkajúcej sa zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti matky a úpravy styku potvrdil. Vo výroku v časti o určení výživného, tvorby úspor a zročnom výživnom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že odporcovi určil povinnosť prispievať na výživu maloletého S. sumou 350,- Eur mesačne a na maloletého A. sumou 350,- Eur mesačne počnúc dňom právoplatnosti výroku o rozvode manželstva, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, k rukám matky. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Viedol, že nepovažoval zverenie maloletých detí účastníkov konania do striedavej starostlivosti rodičov za vhodné. Vychádzal predovšetkým z vyjadrení maloletých detí, kedy obe zhodne v rámci znaleckého dokazovania a tiež vo výpovedi pred súdom prvého stupňa jednoznačne vyjadrili želanie zostať bývať s matkou. Vzhľadom na vek oboch detí – starší S. dosiahol vek blízky dospelosti a mladší A. je chlapec vo veku 15 rokov – by bolo nerešpektovanie ich vyjadrenia a predstáv v otázke ich zverenia do starostlivosti podľa názoru odvolacieho súdu kontraproduktívne. Z dokazovania bolo preukázaná vyššia naviazanosť oboch detí na matku, ktorá je vo vyššej miere schopná reagovať na potreby detí než otec, čo ju robí vhodnejším rodičom pre ich výchovu. Bolo tiež preukázané, že schopnosť rodičov vzájomne komunikovať, ako jedna zo zásadných podmienok úspešnej striedavej starostlivosti rodičov o maloleté deti je značne narušená. Pri určení výživného po zadovážení si aktuálnych správ zistil, že určené bežné výživné súdom prvého stupňa nie je primerané možnostiam a schopnostiam otca a odôvodneným potrebám detí. Výšku výživného v rozsahu 350,- Eur na jedno dieťa považoval za postačujúcu na uspokojenie odôvodnených potrieb každého z maloletých detí. Odvolací súd taktiež nevidel dostatočný priestor na tvorbu úspor pre maloleté deti, preto túto povinnosť otcovi, ako povinnej osobe neuložil. Styk otca s maloletými deťmi ponechal neobmedzený, za významnú okolnosť pre takéto rozhodnutie videl v tom, že obaja rodičia žijú s maloletými deťmi naďalej v jednom byte, teda sú v každodennom kontakte.

Krajský súd v Bratislave doplnujúcim rozsudkom zo 17. júla 2014, sp. zn. 9 Co 404/2013, keďže opomenul rozhodnúť o všetkých napadnutých výrokoch rozsudku súdu prvého stupňa, rozhodol aj o zročnom výživnom na maloleté deti účastníkov konania tak, že zročné výživné na maloleté deti neurčil z dôvodu, že otec maloletých detí vyplatil celé

výživné na deti a k mesiacu júl 2014 matka neeviduje žiaden dlh na výživnom na maloleté deti.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie odporca. Dovoláním napadol rozhodnutie v celom rozsahu. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. novembra 2013, sp. zn. 9 Co 404/2013 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava II zo 6. marca 2013, sp. zn. 50 C 41/2010 zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Dôvodnosť dovolania videl v tom, že súd mu neumožnil vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu (výsluchom detí), odmietol ním navrhovaný dôkaz (výsluch znalkyne) na pojednávaní. V odôvodnení dovolania uviedol, že v priebehu konania, po vyhotovení znaleckého posudku znalkyňou určenou súdom predložil odborné vyjadrenie iného znalca, ktorý sa vyjadroval k metódam, aké zvolila ustanovená znalkyňa ale aj k jej záverom, ku ktorým dospela na základe svojich zistení. Spochybnil tak celkové závery, ku ktorým dospela ustanovená znalkyňa. Súd jeho návrh na vypočutie znalkyne zamietol, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Výsluch znalkyne a objasnenie jej záverov, ak boli spochybnené iným znalcom, malo byť pre súd dôležité za účelom objektívneho zhodnotenia, komu majú byť deti zverené. Ako otec chce sám vplývať a formovať deti, tak aby z nich vyrástli zodpovední a uvedomelí muži, plnohodnotní členovia spoločnosti. Prístup matky k deťom sa prejavil v tom, že maloletý S. na polročnom vysvedčení prepadol z predmetov „elektrotechnika“ a „aplikovaná matematika“. Maloletý A. mal na vysvedčení sedem známok s hodnotením „dobrý“ z trinástich. Matke nezáleží na vzdelaní detí. PhDr. Dušan Selko CSc. (znalec) vzniesol námietky aj k obsahovej časti posudku a sám vykonal psychologické vyšetrenie odporcu, pričom vo svojich záveroch prišiel k iným záverom. Tieto pochybnosti odmietol súd akceptovať ako súčasť dokazovania. Súd v odôvodnení rozsudku prihliadal na vyjadrenia detí. Odporcu, ako účastníka konania o výsluchu detí neoboznámil. Odporcovi nebolo oznámené čo bolo predmetom výsluchu, aké otázky deťom boli kladené a ako odpovedali. Uvedený dôkaz nemožno považovať za vykonaný dôkaz v súlade s Občianskym súdnym poriadkom. Týmto taktiež súd odňal otcovi ako účastníkovi konania právo konať pred súdom. Matka neuviedla ani jeden argument, prečo nie je striedavá starostlivosť vhodná pre deti. Je toho názoru, že všetky podmienky striedavej starostlivosti sú splnené. PhDr. Dušan Selko CSc. Sa vyjadril, že podľa údajov v znaleckom posudku má práve otec lepšie predpoklady na výchovu detí. Súd sa s týmito argumentmi nezaoberal. Krajský súd si nekriticky osvojil závery okresného súdu. Pri určovaní výšky výživného vychádzal z príjmov z minulosti, ktorá sa v žiadnom prípade

nebude opakovať v budúcnosti. Podstatnú časť tohto priemerného mesačného príjmu tvoril bonus, ktorý bol vyplácaný za hospodárske výsledky, ktorý býva vyplácaný 2 krát ročne. Tento výpočet priemernej mzdy považuje za absurdný a zároveň poukazuje na to že k takémuto výpočtu mzdy súd nedospel u navrhovateľky. Položil otázku, prečo ho súd zaviazal prispievaním vyššej sumy na výživné, keď s rozvodom nesúhlasil a určite nemá väčší podiel na rozvode. Súd mal prihliadať aj na dôvody rozvratu manželstva. Vytýkal súdu, že zámerne v rozsudku neuviedol, že navrhovateľka v júni 2010 požiadala ÚPSVaR o pozastavenie vyplácania rodinných prídavkov. Ak by konala v prospech detí a nie ich záujmy využívala na osobnú pomstu voči jeho osobe, tak by súhlasil s presmerovaním ich vyplácania na jej účet. Súd nepostupoval v súlade s § 62 ods. 4 Zákona o rodine. Obaja rodičia žijú v spoločnej domácnosti, otec sa podieľa nielen na starostlivosti o domácnosť ale aj na starostlivosti o dieťa. Ďalej namietal, že napriek tomu, že jeho odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa smerovalo aj proti výroku o zročnom výživnom, odvolací súd vo výrokovej časti rozsudku sa týmto vôbec nezaoberal. Namietal tiež, že súd sa pri určení styku otca s maloletými deťmi nedržal odporúčaní znalkyne, ani kolíznej opatrovníčky ani neodôvodnil prečo takto rozhodol. Úprava styku „bez obmedzenia“ je vlastne neupravenie styku rodiča s deťmi, pretože rodičovi, ktorému nebolo dieťa zverené nemá inú možnosť ako opakovane sa obrátiť na súd, pokiaľ by mu druhý rodič v styku bránil. Konanie súdu považuje za neobjektívne, od navrhovateľky nepožadoval doloženie dokladov a doklady predložené otcom nevzal do úvahy. Tým, že odmietol predvolať a vypočuť ním navrhovaných svedkov súd de facto porušil jeho ústavné právo na spravodlivý proces. Je toho názoru, že postupom súdu mu ako účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať pred súdom a to nie len z dôvodu nevykonania všetkých ním navrhovaných dôkazov, ktoré boli spôsobilé spoľahlivo ovplyvniť výsledok konania ale aj z dôvodu nemožnosti vyjadriť sa k výsluchu detí zo strany otca.

Navrhovateľka vo svojom vyjadrení k dovolaniu odporcu navrhla odvolanie odmietnuť, prípadne ak dovolací súd zistí, že dovolanie je prípustné, aby dovolanie zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným

prostriedkom napadnúť. V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno totiž dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, iba ak to zákon pripúšťa.

Tento mimoriadny opravný prostriedok je prípustný proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. Podľa štvrtého odseku § 238 O.s.p. však dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených Zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo vo veci upravenej Zákonom o rodine (o návrhu na úpravu práv a povinností voči maloletým deťom na čas po rozvode manželstva), pričom nejde o rozsudok o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení. Napadnutý rozsudok teda nevykazuje znaky rozsudku, proti ktorému je dovolanie prípustné, ale znaky rozsudku, v prípade ktorého je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená (§ 238 ods. 4 O.s.p.).

So zreteľom na to by dovolanie odporcu bolo procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. O vadu

uvedenú v tomto ustanovení ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania odporcu preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodit'.

Dovolateľ zastáva názor, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., tým, že súd odmietol vykonať ním navrhovaný dôkaz (výsluch znalkyne) na pojednávaní a v tom, že súd mu neumožnil vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu (výsluchom detí).

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania.

Vady konania vymedzené v zhora citovaných častiach ustanovenia § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Právomoc (súdu) konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Procesné dokazovanie je objektívnym právom upravený postup

občianskoprávneho súdu, ktorého cieľom je získanie skutkových a právnych poznatkov významných pre rozhodnutie vo veci samej. Procesné dokazovanie je výhradne zákonom upravený postup súdu. Na procesné dokazovanie je jediným oprávneným subjektom súd. Len súd je v rámci jeho právomoci oprávnený a povinný vykonávať procesné dokazovanie. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (porovnaj § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom (R 125/1999, R 6/2000).

V zmysle § 132 O.s.p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné – vid' § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.).

Vo veci súd pre rozhodnutie o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode, okrem iného vykonal aj znalecké dokazovanie znaleckým posudkom vykonaným PhDr. Petrou Klastovou Pappovou, Phd. znalkyňou v odbore Psychológia, odvetvie Klinická psychológia detí a Klinická psychológia dospelých. Zo záverov znaleckého posudku k otázke zverenia maloletých detí do striedavej starostlivosti alebo výlučnej starostlivosti niektorého z rodičov vyplýva, že znalkyňa v prvom rade prihliadla na samotné rozhodnutie detí, ktoré sa obe vyjadrili, že chcú „ostať bývať s mamou“. K tomuto záveru dospela aj z dôvodu, že obe deti sú po psychickej stránke natoľko vyspelé, aby ich názor, resp. preferenciu bolo možné považovať za dostatočne stály a vyzretý. Odborný posudok, ktorý si dal vypracovať samotný odporca, preto pre konanie je listinným dôkazom a nie ďalším znaleckým posudkom. Bol vypracovaný bez toho, aby navrhovateľka (a aj deti) bolo pri vykonaní tohto dôkazu (účastníci konania majú právo byť prítomní na vykonaní dôkazov). Súd je ten, ktorý rozhoduje ktoré dôkazy sú pre konanie dôležité a ktoré bezvýznamné. Dôležité dôkazy súd podrobí hodnoteniu z hľadiska ich zákonnosti. Nezávislosť súdu

je ústavným princípom, z ktorého vyplýva taktiež voľné hodnotenie dôkazov. Ak teda súd vykonal dokazovanie odborným posudkom, výsluchom spracovateľa odborného posudku ako svedkom, ale následne nevypočul v konaní znalkyňu, ktorá vypracovala v konaní znalecký posudok na základe rozhodnutia súdu a súd sa vyporiadal s vyhodnotením vykonaných dôkazov, ktoré dôkazy považoval za dôležité a ktoré nie vo svojom rozhodnutí a aj odôvodnil svoj myšlienkový postup, jeho postupom nedošlo k odňatiu možnosti odporcu konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom nedošlo ani postupom súdu pri vypočutí maloletých detí účastníkov konania. Rodičia nemôžu zastupovať svoje maloleté deti v súdnych konaniach, v ktorých sú účastníkmi rodičia aj deti. Jedná sa o konania, kde sa upravuje výkon rodičovských práv a povinností, t. j. rozhoduje sa o rozvode manželstva a úprave rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva, o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, do starostlivosti jednému z rodičov, do náhradnej osobnej starostlivosti, o úprave práv a povinností počas trvania manželstva, o zverení dieťaťa a do pestúnskej starostlivosti, o osvojení, o osvojiteľnosti, o nariadení ústavnej starostlivosti, dedičské konanie, konanie o určenie otcovstva, zapretie otcovstva a podobne. Vzhľadom na to, že zákonné zastupovanie maloletých detí rodičmi v konaní o rozvod neprichádza do úvahy, lebo by mohlo dôjsť k stretu záujmov medzi rodičmi a deťmi, musí byť maloletým deťom ustanovený opatrovník (rozhodnutie R IV/1966). Funkciou kolízneho opatrovníka je povinnosť chrániť práva a právom chránené záujmy dieťaťa v konaní. Kolízny opatrovník pri ochrane práv dieťaťa zohľadňuje aj názor dieťaťa k prejednávanej veci, ak je to v jeho záujme. Podľa článku 3 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Názoru dieťaťa sa musí venovať „náležitá pozornosť na základe ich veku a úrovne vyspelosti“. Súd preto postupoval správne, ak vypočul maloleté deti bez účasti účastníkov konania – ich rodičov. Z obsahu zápisnice z pojednávania konaného 6. marca 2013, nevyplýva, že by po návrate účastníkov konania do pojednávacej miestnosti týchto oboznámil s vyjadreniami detí, ale z vyjadrenia kolízneho opatrovníka a jeho návrhov vyplynulo ako navrhuje upraviť práva a povinnosti rodičov k deťom na čas po rozvode manželstva. Obaja účastníci boli v konaní zastúpení advokátmi. Ani jeden nepožadoval od súdu aby boli oboznámení z vyjadreniami maloletých detí. Odporca túto skutočnosť namietal vo svojom odvolaní voči rozsudku súdu prvého stupňa. Odvolací súd na pojednávaní konanom dňa

14. novembra 2013 so zápisnicou o výsluchu detí opakovane dokazovanie v súlade s § 129 ods. 1 a § 213 ods. 3 O.s.p. čítaním listinných dôkazov, ku ktorým účastníci nemali pripomienky. Ak by teda aj súd prvého stupňa opomenul oboznámiť účastníkov s obsahom vykonaného výsluchu maloletých detí, toto oboznámenie konvalidoval odvolací súd prečítaním zápisnice o tomto výsluchu.

Dovolací súd nezistil existenciu dôvodu prípustnosti dovolania, ktorý mal spočívať v nedodržaní procesného postupu prvostupňovým súdom, vyplývajúceho z ustanovenia § 129 ods. 1 a 2 O.s.p.. Pokiaľ ide o argumentáciu (námietku) dovolateľa, a to ohľadom nevykonania určitého dôkazu, je treba uviesť, že takýto postup môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nezakladá však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (porovnaj R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodit', že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné (porovnaj R 125/1999). Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv odporcu nie je postupom, ktorým by mu súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.).

Pokiaľ ide o určenie výšky výživného odporca namietal, že súd pri určovaní výživného nezohľadnil § 62 ods. 4 Zákona o rodine.

K námietke dovolateľa, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, samotné nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (vid' aj R 43/2003 a R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania vymenovanú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže dovolateľom bol tento dovolací dôvod uplatnený v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov. Za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil

svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek odporcu. Tým ale nemohlo dôjsť k porušeniu práva odporcu na spravodlivý súdny proces. Do práva na spravodlivý proces totiž – ako už bolo spomenuté – nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04).

Dovolací súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu otázky dôvodnosti a opodstatnenosti dovolania (t. j. danosti dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), pokiaľ nedospeje k záveru, že dovolanie je procesne prípustné. V prejednávanej veci pri skúmaní otázky prípustnosti dovolania bolo zistené, že tento opravný prostriedok navrhovateľa nesmeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustný (nie je podaný proti žiadnemu z rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., v dovolacom konaní nevyšli najavo procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a nepreukázala sa navrhovateľom tvrdená existencia procesnej vady uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p.).

V danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie odporcu ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O trovách dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 144 veta druhá O.s.p. Navrhovateľka vo svojom vyjadrení k dovolaniu odporcu sa domáhala trov dovolacieho konania, trov právneho zastúpenia, ktoré si vyčíslila vo výške 108,89 Eur za dva úkony právnej služby (porada s klientom v trvaní 20 minút - § 13a ods. 2 písm. d/ advokátskej tarify - sumu 30,94 Eur + režijný paušál v sume 8,04 Eur) a za písomné podanie na súd (vyjadrenie k dovolaniu odporcu - § 13a ods. 1 písm. c/ - 61,87 Eur + režijný paušál v sume 8,04 Eur). Dovolací súd priznal navrhovateľke trovy dovolacieho konania – právneho zastúpenia za jeden úkon, písomné podanie na súd, vo výške 69,91 Eur (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 144 veta druhá O.s.p.). Právny úkon, porada s klientom, nebol dovolaciemu súdu preukázaný.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. októbra 2014

JUDr. Ľubor Š e b o, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Vanda Šimová